

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р арх. Милена Нанова

преподавател в катедра Жилищни сгради - АРХИТЕКТУРЕН ФАКУЛТЕТ

Университет по Архитектура, Строителство и Геодезия,

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” по професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, изготвено на основание на Заповед № 467/05.11.2021 г. на Ректора на УАСГ, за назначаване на Научно жури и Решение на първото заседание на научното жури от 15.11.2021 г.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент”, обявен в Държавен вестник, бр. 65 от 06.08.2021 г. и на интернет страницата на УАСГ за нуждите на катедра „Жилищни сгради“ към Архитектурен факултет, като кандидат участва гл. ас. д-р арх. Йордан Ликов.

1. Кратки биографични данни

Предоставените биографични данни представят арх. Йордан Ликов като достоен кандидат за обявената академична длъжност. Възпитаник на Френската езикова гимназия, той завършва висшето си образование с отличен успех в катедра „Обществени сгради“ на Архитектурен факултет при УАСГ през 1983 г. Защитава дисертация на тема „Морфология на модерната къща“ през 2019 г., като докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Жилищни сгради“. Кандидатът има дългогодишна практика като хоноруван, а след 2015 г. и редовен преподавател в същата катедра. Арх. Йордан Ликов има богата и успешна професионална кариера в различни проектантски организации, от 2001 е партньор и водещ архитект в архитектурното „Студио 17,5“, а от 2007 – управител на „Студио 17,5-С“. Кандидатурата му за доцент в катедра „Жилищни сгради“ е логична стъпка в професионалното му и академично израстване.

2. Общо описание на представените материали

Кандидатът, гл. ас. д-р арх. арх. Йордан Ликов, участва в конкурса със следните публикувани материали от последните години:

- ✓ 1 брой монография на тема "Орнамент Фасада Архитектурна повърхност", Студио 17,5-М, София 2021, ISBN 978-619-91978-0-6
- ✓ 1 брой публикувана книга, на база на защитения дисертационен труд на тема “Морфология на модерната къща”, Студио 17,5-М, София 2021, ISBN 978-619-91978-1-3
- ✓ Списък с реализирани авторски проекти в областта на архитектурата.
- ✓ Рецензии за реализирани авторски проекти в областта на архитектурата, публикувани в специализирани издания.

Приложените справки показват, че кандидатът не само удовлетворява, но значително надхвърлят „Минималните изисквания към научната, преподавателската и художествено-творческата дейност на кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжност „доцент” в професионално направление 5.7.

Архитектура, строителство и геодезия“. Постигнати са общо 550 при необходими 400 точки по всички показатели.

4. Обща характеристика на дейността на кандидата

4.1. Учебно-педагогическа дейност

Гл. ас. д-р арх. Й. Ликов участва активно в учебно-педагогическата дейност на катедра "Жилищни сгради". Той е опитен и квалифициран преподавател, който работи със студенти от всички курсове. Богатият му професионален опит и ерудиция помагат на студентите да развият своите умения. Арх. Й. Ликов ръководи проекти на студентите от трети и четвърти курс по дисциплините „Жилищни сгради“ – I-ви и II-ри проект. Заедно с това води голяма част от преддипломните проекти в 5 курс и дипломните работи към катедрата. Участва с лекции в специализирания курс. Общата му заетост през последната година е 495 часа.

4.2. Научна и научно-приложна дейност

В рамките на настоящия конкурс, научната дейност на д-р арх. Йордан Ликов е представена с една монография и с една публикувана книга, на база на защитен дисертационен труд.

В монографичния си труд „Орнамент, фасада, архитектурна повърхност“, арх. Йордан Ликов демонстрира широки познания и аналитичност. Монографията е структурирана по следния начин: въведение, три глави, заключение и послеслов. Актуалността на темата е ясно заявена още във въведението, с представянето на двете гледни точки, за и против, в дебата за ролята на орнамента в съвременната архитектура. Новите реалности - бурното развитие на дигитализацията на проектирането, генеративният подход към изграждането на фасадната повърхност, иновативните материали и технологии на строителството, разширяват неимоверно спектъра от възможности за третиране на архитектурната повърхност, което води до необходимост от осмисляне на същността и ролята на съвременния архитектурен орнамент. За да разкрие това, изследването стъпва на исторически преглед, който в първата глава на монографията разглежда орнамента в неговото развитие от 19 век до наши дни. Изложението е стегнато, а изводите – ясни. Отричан или възвеличаван, орнаментът е част от темата за етичното и естетичното в архитектурата и страстите около него показват, че дебатът за неговата роля е жив, а важният въпрос, който авторът извежда на преден план е *„не е дали да има или няма орнамент, а дали орнаментът е адекватен на своето време и какъв е неговия смисъл“*ⁱ. Приложените примери точно илюстрират изразените тези. Използвани са повече и по-малко познати на широката публика източници, които са от ключово значение за изследваната област.

Втората част на монографията изяснява ролята на орнамента като декорация и символ, израз на фундаментални исторически, социални, културни, политически и морални ценности. Новият подход към третирането на фасадната повърхност в модерната архитектура на 20-ти век заема важно място в монографията. Чрез сравнителен анализ на отношението към орнамента в епохата на Модернизма и последвалата го постмодерна реакция, авторът разкрива две коренно различни схващания за етиката в архитектурата. Функционалност, честност и ниска себестойност срещу идентичност, културно

многообразие и еkleктизъм. Авторът последователно разглежда въпроса за орнамента от гледна точка на неговия тектоничен смисъл, естетическо и психологическо въздействие, и символно значение. Задълбоченият анализ убедително показва връзката му с етични категории като морал и политика.

Третата част на монографията е посветена на съвременния орнамент. Темата за нарастващото значение на визуалното в днешния свят е разгледана в контекста на архитектурата. Авторът подчертава ролята на дигиталните технологии за генериране на сложни и въздействащи архитектурни повърхности, но акцентира и върху етичната страна на въпроса за съобразяване с нуждите и желанията на всеки човек. Сравнителният анализ между двата алтернативни подхода към архитектурната повърхност - като граница между вътре и вън, между структура и обвивка, между същност и изображение, или обратно, като заличаване на тази граница, е задълбочен и обективен. Той завършва с обстоен и аналитичен преглед на съвременните схващания за характера на архитектурната повърхност, които разтварят необятно поле за размисъл и дебат. Тези схващания са обобщени в извода, че *„архитектурната повърхност днес има структурен характер, определящ външните и вътрешни пространства на сградата по сложен и динамичен начин, като същевременно притежава своите декоративни аспекти със съответните семантични значения“*ⁱⁱ.

Тезата за завръщането на орнамента днес като активен и важен архитектурен компонент е аргументирана с обстоен анализ на множество разнообразни и поставени в различен контекст примери. Представени са редица теоретични идеи, които се опитват да обяснят сложната амалгама от архитектура, философия, математика, биология, кибернетика, културология и т.н., която е в основата на съвременния подход към архитектурната повърхност и нейната орнаментация.

Монографията засяга една много актуална тема за възможностите, които дигитализацията на проектирането и новите строителни технологии дават за индивидуализация и персонализиране на архитектурното проектиране, и оттам за връщане на орнамента, не като стандартизирана щампа, лишена от вътрешна логика и контекст, а като акт на креативност и съзидателност. Разнообразието от нови материали не само обогатява неимоверно архитектурния език, но превръща фасадата в основен технологичен компонент, който участва във функционирането на сградата, като я защитава от негативни външни явления. Динамична или адаптивна, тя реагира, за да осигури максимален комфорт на обитаване.

Книгата “Морфология на модерната къща”, която е част от материалите на кандидата в конкурса, е разработена на база на защитения дисертационен труд по темата. Изследването на факторите и обобщаването на водещите принципи на формообразуване, които определят архитектурата на Модернизма, дава ключ към разбирането и систематизирането на съвременните архитектурни форми, в условията на все по-големи технологични възможности, стремеж към многообразие и удовлетворяване на все по-високи изисквания към жилищната среда.

В заключение, може да се обобщи, че научните публикации на гл. ас. д-р арх. Йордан Ликов, написани през погледа на практикуващ архитект, с голям опит и познания, са ценност за съвременната българска архитектурна теория. Със своята широкообхватност и

интердисциплинарна насоченост, те представлява интерес за различни специалисти. Изчерпателната библиография дава полезен инструмент в ръцете на професионалисти и студенти за достъп до важни за интелектуалното развитие текстове, а добре подбраните примери, анализирани в тяхната конкретика и контекст, са средство за разбиране на по-дълбоките причини за появата на определени архитектурни явления.

4.3. Проектантска дейност

Арх. Йордан Ликов е дългогодишен проектант с богат практически опит. Творческите му постижения включват редица значими обекти в областта на жилищните, спортните, образователните и търговско-развлекателните сгради, за които сам или в колектив е получил множество престижни награди. По-важните сред тях са Мол София, Мол Галерия Стара Загора, Мол Варна, многофамилни сгради в кв. Лозенец, еднофамилни сгради в Созопол, Симеоново, Камбаните, промишлена сграда на Дорма в София и други. В своята професионална практика, арх. Ликов проявява завидни професионални умения, естетическа зрялост и изключително отношение към детайла. Проектите му са достойно отражение на теоретичните възгледи, намерили място в научната дейност на кандидата.

4.4. Приноси

В своята научна и проектантска дейност гл. ас. д-р арх. Йордан Ликов има значим принос за развитието на архитектурната теория, както и за изграждането на една съвременна архитектурна среда в България.

- научни приноси

- ✓ Извеждане на важни, от гледна точка на архитектурната теория, научни изводи за адекватността и смисъла на орнамента в контекста на времето и мястото, които се основават на анализа на широк спектър от теоретични източници и конкретни примери.
- ✓ Изясняване на връзката между орнаментация, конструкция и архитектурен образ, чрез понятието за „тектоника“, което възплъщава това единство и му придава духовни измерения.
- ✓ Подчертаване на необходимостта от връзка между естетическите постижения при третиране на архитектурната повърхност и етическите измерения за създаване на една устойчива и хармонична архитектурна среда.

- научно-приложни приноси

Както монографията, така и книгата на гл. ас. д-р арх. Йордан Ликов имат научно-приложен принос. И двете публикации са свързани с темата за езика на Модерната архитектура и неговата интерпретация в съвременността. Направените изводи дават ключ към по-доброто разбиране на богатата палитра от средства, които позволяват на архитекта да реализира своите идеи, като намери вътрешната логика и целесъобразност на архитектурния образ.

5. Оценка на личния принос на кандидата

В своята научна дейност, гл. ас. д-р арх. Йордан Ликов, е постигнал значими научни и приложни резултати. Приложените научни публикации са разработени самостоятелно и представят безспорните изследователски умения на автора. Увлекателни за четене, с богат илюстративен материал и подробна библиографска справка, те са ценни за студенти, професионалисти и изследователи. Професионалната дейност на кандидата е не по-малко впечатляваща и показва удивителен синхрон между теория и практика.

6. Препоръки

Препоръчвам на арх. Й. Ликов да продължи научната си и публикационна дейност в национални и международни издания.

7. Лични впечатления

Познавам арх. Йордан Ликов като интелигентен и задълбочен преподавател и професионалист. Ценя високо неговите способности и творческа активност.

8. Заключение:

Представените от кандидата материали отговарят на актуалните изисквания на ЗРАСРБ и свързаната със закона нормативна база, както и на вътрешния Правилник на УАСГ за развитие на академичния състав. Приложената справка показва, че той покрива напълно минималните национални изисквания по групи показатели за академична длъжност „ДОЦЕНТ“.

Имайки предвид гореизложеното, предлагам гл. ас. д-р Йордан Ликов да бъде избран за „доцент“ по професионално направление 5.7 Архитектура, строителство и геодезия, научна специалност „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли“.

Рецензент:

Доц. д-р арх. Милена Нанова

София, 14/01/2022

ⁱ Пак там, стр. 34

ⁱⁱ Пак там, стр. 116